

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК
на освітню програму «Туризмознавство»
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 242 «Туризм»
галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
у Національному університеті «Запорізька політехніка»

Сьогодні під впливом процесів глобалізації та інтеграції туризм набуває найбільш динамічного розвитку та стає одним із впливових факторів, від яких залежить зростання національної економіки, підвищення конкурентоспроможності країни на світових ринках, покращення добробуту населення. В даний час туристична сфера не може розвиватися стихійно, і як будь-яка інша, вимагає грамотного управління. Тому якісна підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у сфері туризму в сучасних умовах є важливим завданням, для виконання якого у Національному університеті «Запорізька політехніка» створено всі відповідні умови.

Рецензована освітня програма розроблена робочою групою кафедри після консультацій з науково-педагогічними працівниками, стейкхолдерами та здобувачами, про що свідчить її зміст.

Освітньо-професійна програма «Туризмознавство» є логічною, регламентує цілі, очікувані результати навчання, перелік загальних та фахових (спеціальних) компетенцій, які отримують здобувачі освітнього рівня «магістр», а також умови та технології реалізації освітнього процесу, оцінку якості підготовки за даною спеціальністю.

Позитивне враження справляє наявність освітніх компонент інноваційного та управлінського характеру (Регіональна політика сталого розвитку туризму, Управління туристичними дестинаціями, Моніторинг світового ринку туристичних послуг), а також наявність у структурі «Ділової іноземної мови», що є невід'ємною складовою у професійній діяльності фахівців туристичної галузі.

Розроблена освітня програма підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» у Національному університеті «Запорізька політехніка» є актуальною, має необхідні структурні та змістовні складові, дозволяє сформулювати необхідні загальні та фахові компетентності й відображає сучасні вимоги до магістрів сфери туризму і, відповідно, може бути рекомендована для практичного використання та впровадження в освітній процес.

ДИРЕКТОР

Владислав МОРОКО

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК
на освітню програму «Туризмознавство»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 242 «Туризм»
галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

Представлена освітньо-професійна програма вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм», рівень магістр включає комплекс документів розроблених у Національному університеті «Запорізька політехніка» із врахуванням потреб ринку праці та відповідних вимог до галузі знань «Сфера обслуговування».

У профілі освітньо-професійної програми відображені розділи: загальна інформація, мета освітньої програми, характеристика освітньої програми, придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, ресурсне забезпечення реалізації програми. Одним з розділів є опис викладання та оцінювання.

Важливою частиною програми є перелік та зміст загальних та фахових компетентностей, що є невід'ємним для підготовки магістрів. Відповідно до цього прописані програмні результати навчання. Ці дві компоненти конкретизовані через матриці «Відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми» та «Забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми».

Розкрито ресурсне забезпечення реалізації програми – кадрове, матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення.

Особливої уваги заслуговує підрозділ з виділенням академічної мобільності здобувачів, у тому числі, національна й міжнародна академічна мобільність та навчання іноземних здобувачів вищої освіти.

Наведений перелік освітніх компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність дозволяє відслідковувати вивчення дисциплін двох видів: обов'язкових дисциплін та дисципліни за вільним вибором здобувача, які розподілені за двома циклами підготовки: цикл загальної підготовки; цикл професійної підготовки.

Забезпечено право на вибір навчальних дисциплін у межах, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС.

Наведено розподіл переліку компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність, дисципліни за циклами, розподіл кредитів, форми підсумкового контролю визначені навчальним планом.

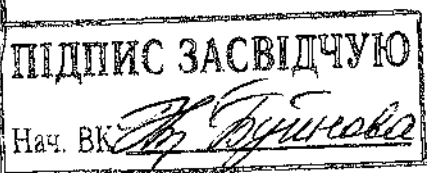
Прописано форми атестації здобувачів вищої освіти у формі публічного захисту кваліфікаційної дипломної роботи.

Таким чином, можна стверджувати, що дана освітньо-професійна програма «Туризмознавство» за спеціальністю 242 «Туризм» дозволяє підготувати магістра з туризмознавства та має право на існування за умови внесення змін згідно з потребами зовнішніх стейкхолдерів.

Доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Харківського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету,
кандидат географічних наук, доцент

О. В. Яковчук

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму «Туризмознавство»
підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація»
у Національному університеті «Запорізька політехніка»

Попри складні часи кафедра туристичного, готельного та ресторанного бізнесу Національного університету «Запорізька політехніка» продовжує працювати, готувати кваліфікованих фахівців в сфері туризму другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм і рекреація», які б були конкурентоспроможними на ринку туристичних послуг України, могли позиціонувати себе та країну на світовому туристичному ринку.

Для подальшого розвитку Запорізької області як історико-культурного та туристично-рекреаційного центру виникає потреба у фахівцях в галузі туризму і вдосконалення системи кваліфікованого кадрового забезпечення туристичної галузі. Це обумовлює удосконалення освітньо-професійної програми «Туризмознавство» у Національному університеті «Запорізька політехніка». Рецензована освітньо-професійна програма розроблена фахівцями кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу із залучення стейкхолдерів та здобувачів ОП «Туризмознавство» і спрямована на надання теоретичних знань та практичних умінь розв'язувати складні спеціалізовані завдання та вирішувати сучасні проблеми сфери туризму та рекреації.

Освітньо-професійна програма «Туризмознавство» у Національному університеті «Запорізька політехніка» регламентує цілі й завдання підготовки майбутніх фахівців для сфери туризму та рекреації, визначає очікувані програмні результати навчання та компетентності, які отримають здобувачі при успішному вивченні запропонованих освітніх компонент. Крім того, навчання за даною програмою дозволить сформувати індивідуальну освітню траєкторію через вивчення вибіркового освітніх компонент з загальноуніверситетського, кафедрального та факультетського каталогів, що значно розширить знання та уміння здобувачів вищої освіти другого

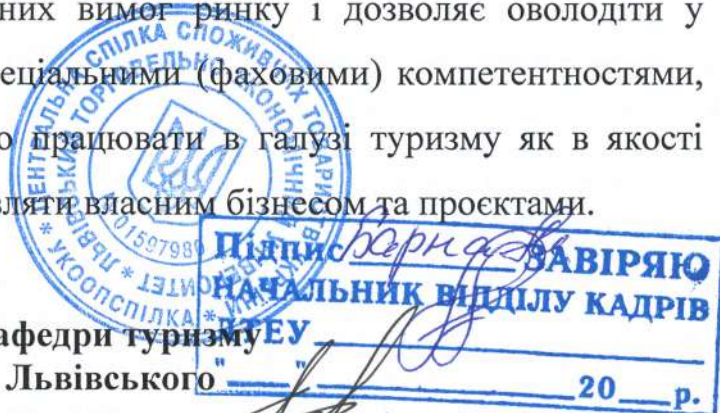
(магістерського) рівня зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація».

Структурно-логічна схема послідовності вивчення освітніх компонент освітньої програми «Туризмознавство» другого (магістерського) рівня відображає урахування розробниками актуальних проблем у галузі туризму, економіки та стратегічного управління, регіональну специфіку та особливості розвитку туризму Запорізької області. Освітньо-професійна програма має чітку структуру, де зазначена мета, предметна область, спрямованість, основний фокус та її особливості, зазначено загальні і спеціальні компетентності, програмні результати навчання. У програмі визначені форма атестації здобувачів вищої освіти та відповідність програмних компетентностей і програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньої програми.

З метою підвищення конкурентоспроможності майбутнього фахівця з туризму та рекреації вносимо пропозицію для здобувачів освітньо-професійної програми «Туризмознавство», внести спеціальну (фахову) компетентність, пов'язану з «здатністю визначати привабливість туристичних територій». Це дозволить більш актуалізувати унікальність, обґрунтувати мету та структурно-логічну схему послідовності вивчення освітніх компонент освітньо-професійної програми «Туризмознавство».

З урахуванням вищенаведеного, освітньо-професійна програма «Туризмознавство» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» НУ «Запорізька політехніка» розроблена відповідно до сучасних вимог ринку і дозволяє оволодіти у повному обсязі загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями, які дадуть можливість ефективно працювати в галузі туризму як в якості найманого працівника, так і управляти власним бізнесом та проектами.

Перший проректор, професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Львівського торговельно-економічного університету, доктор економічних наук, професор

Марта БАРНА

**ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ**

вул. Незалежної України, 68а, м. Запоріжжя, 69035 тел/факс: (061) 708-26-41
e-mail: reception.kult@zp.gov.ua Код ЄДРПОУ 37573471

14.05.2023 № 510/ОНд

На № _____ від _____

Декану факультету міжнародного
туризму та економіки Національного
університету «Запорізька
політехніка»

Олені ВАСИЛЬЄВІЙ

Гаранту ОП «Туризмознавство»,
професору кафедри туристичного,
готельного та ресторанного бізнесу

Тетяні ШЕЛЕМЕТЬСЬВІЙ

Про надання інформації

На лист Національного університету «Запорізька політехніка», факультет міжнародного туризму та економіки від 11.05.23 №7082 департамент культури і туризму Запорізької міської ради надає наступну інформацію: рецензію на освітньо-професійну програму «Туризмознавство» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня (додаток 1) та список тем для кваліфікаційних робіт здобувачів другого (магістерського рівня):

- Перспективи розвитку воєнного туризму в Україні;
- Взаємодія місцевої влади та бізнесу у створенні нових туристичних продуктів;
- Тревел-блогінг як сучасний метод розвитку туристичного потенціалу;
- Розвиток фестивального туризму в місті Запоріжжі;
- Айдентика як важливий інструмент у розвитку туристичного потенціалу міста;
- Інформаційні технології у туризмі. Проект створення нових туристичних додатків;
- Крафтові музеї Запоріжжя. Ідеї створення нових проєктів;
- Роль стріт-арту в процесі формування туристичного потенціалу міста.

Директор департаменту
культури і туризму міської ради

Катерина СИМОНОВА

Власова 095 221 19 19

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму «Туризмознавство»
підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація»
у Національному університеті «Запорізька політехніка»

Для подальшого розвитку та відновлення Запоріжжя як історико-культурного та туристично-рекреаційного центру виникає потреба у фахівцях в сфері туризму і вдосконалення системи кваліфікованого кадрового забезпечення туристичної галузі. Це обумовлює впровадження освітньо-професійної програми «Туризмознавство» у Національному університеті «Запорізька політехніка». Рецензована освітньо-професійна програма «Туризмознавство» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня розроблена фахівцями кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу із залученням стейкхолдерів та здобувачів вищої освіти і спрямована на надання здобувачам вищої освіти кваліфікації магістра в галузі туризму.

Якісна підготовка фахівців у галузі туризму є надзвичайно важливою, що вимагає від закладів вищої освіти впровадження освітніх програм, адаптованих до реалій та перспектив розвитку суб'єктів туристичної діяльності. Такі програми повинні забезпечувати набуття знань та умінь, які вимагають стейкхолдери.

Освітньо-професійна програма «Туризмознавство» у Національному університеті «Запорізька політехніка» регламентує цілі й завдання підготовки майбутніх фахівців з туризму, визначає очікувані програмні результати навчання та компетентності (загальні та фахові), які отримають здобувачі при успішному вивченні запропонованих освітніх компонент. Крім того, навчання за даною програмою дозволить сформувати індивідуальну освітню траєкторію через можливість вивчення вибіркового навчальних дисциплін, що значно розширить знання та уміння магістрів з туризму і рекреації.

Важливою частиною освітньо-професійної програми є перелік та зміст загальних та фахових компетентностей, що є невід'ємним для підготовки магістрів. Відповідно до цього прописані програмні результати навчання. Ці два компоненти конкретизовані через матрицю «Відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми» та «Забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми».

Позитивне враження справляє наявність освітніх компонентів інноваційного та управлінського характеру («Регіональна політика сталого розвитку туризму», «Стратегічний менеджмент в туризмі», «Конкурентоспроможність та інновації в туризмі»), а також наявність у

структурі «Ділової іноземної мови», що є невід'ємною та важливою складовою у професійній діяльності висококваліфікованих фахівців туристичної галузі.

Для успішного досягнення поставлених цілей, на нашу думку, важливо доповнити Перелік компонентів освітньої програми курсом, який б дозволив майбутнім фахівцям сфери туризму розробляти та реалізовувати проекти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.

З урахуванням вищенаведеного, освітньо-професійна програма «Туризмознавство» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» у Національному університеті «Запорізька політехніка» розроблена відповідно до сучасних вимог ринку і дозволяє оволодіти у повному обсязі загальними та фаховими компетентностями, які дадуть можливість ефективно працювати в галузі туризму.

Директор департаменту
культури і туризму міської ради

Катерина СИМОНОВА

ПП «ДИМОНА-АВІАТУР»
ЧП «ДИМОНА-АВІАТУР»
69035, Україна, м. Запоріжжя,
69035, 69035, Україна, г. Запорожье,
вул. Лермонтова 6, кв. 32, 45

ул. Лермонтова 6, кв. 32, 45

Тел/факс: (+38 061) 213-41-05, 213-41-06

E-mail: ofis@dimona.zp.ua

Сайт: www.dimona.zp.ua

ЄДРПОУ 31757421

Тел/факс: (+38 061) 213-41-05, 213-41-06

E-mail: ofis@dimona.zp.ua

Сайт: www.dimona.zp.ua

ОКПО 31757421

РЕЦЕНЗІЯ

**на освітню програму «Туризмознавство»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 242 «Туризм»
галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
у Національному університеті «Запорізька політехніка»**

Забезпечення якості професійної підготовки кадрів туризму та сфери обслуговування є надзвичайно важливою стратегічною метою, яка зазначена у «Стратегії розвитку туризму Запорізької області на 2021-2027 роки», та вимагає від закладів вищої освіти впровадження сучасних освітніх програм, адаптованих до реалій та перспектив розвитку туризму в регіонах та України в цілому.

Рецензована освітня програма, представлена комплексом документів, що розроблені робочою групою кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу Національного університету «Запорізька політехніка», згідно з законом України «Про вищу освіту».

Освітньо-професійна програма «Туризмознавство» підготовки магістрів другого рівня вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм», розроблена відповідно до суспільних потреб у висококваліфікованих кадрах у сфері туризму і рекреації, які б змогли управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.

Перелік компонентів освітньо-професійної програми «Туризмознавство» мають логічну послідовність та відповідають досягненню цілей та програмних результатів навчання. З нашої точки зору, доцільним було б введення до циклу нормативних дисциплін, освітньої компоненти «Ділова іноземна мова», щоб розширило перелік компетентностей випускників зазначеної освітньої програми, а саме для спілкування іноземною мовою усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проектів у сфері туризму і рекреації.

Освітньо-професійна програма «Туризмознавство» за спеціальністю 242 «Туризм» має комплексний підхід до підготовки висококваліфікованих кадрів туризму та сфери обслуговування, розроблена відповідно до встановлених вимог, та рекомендується до реалізації у Національному університеті «Запорізька політехніка».

Генеральний директор,
Туристична агенція «Дімона-Авіатур»

Рудоман О.М.

ФОП ЧАЙКА ОЛЕНА СЕРГІЇВНА
69101, м. Запоріжжя, бул. Шевченка, 27
ПІН: 2967202222
letay.chayka@gmail.com
066 777 07 18
068 193 11 33
061 224 33 39

**Рецензія-відгук
на освітню програму «Туризмознавство»
підготовки здобувачів вищої освіти
у Національному університеті «Запорізька політехніка»
другого (магістерського рівня) за спеціальністю 242 «Туризм»**

Туризм є специфічною формою взаємодії людей, яка вимагає застосування ефективного механізму управління. Грамотне управління туризмом можливе за умов глибокого розуміння як галузевого характеру так і проблем всієї економіки в цілому. Вважається, що розвиток туризму позитивно вплине на соціально-економічний стан як окремого регіону, так і всієї держави, є вагомим фактором підвищення престижу України на міжнародному рівні, а також важливою умовою збереження історико-культурної спадщини. Тому бурхливі зміни, що відбуваються в світовому туризмі, і розмір доходів від нього змушують дослідників і керівників звертати все більшу цільну увагу до розробки та впровадження адекватних підходів та інструментів щодо управління його розвитком. Зважаючи на це, сьогодні в сфері туризму та рекреації потрібні професійно підготовлені кадри, які здатні працювати в сучасних умовах.

Представлена на рецензію освітня програма «Туризмознавство» регламентує мету, програмні компетентності, очікувані результати навчання, оцінку якості підготовки магістра за даною спеціальністю, придатність випускників до працевлаштування, ресурсне забезпечення реалізації програми.

Унікальність освітньої програми полягає в тому, що у ній враховано регіональні та галузеві особливості, зокрема шляхом впровадження таких освітніх компонент, як: «Регіональна політика сталого розвитку туризму», «Конкурентоспроможність та інновації в туризмі», «Управління туристичними дестинаціями», а також тематикою кваліфікаційних робіт.

Попри загальну позитивну оцінку освітньої програми, вважаємо за доцільне до обов'язкових компонент освітньої програми ввести навчальну дисципліну «Моніторинг світового ринку туристичних послуг» з метою формування уявлення про сучасний стан світового ринку туристичних послуг та використання досвіду для прийняття адекватних економічній ситуації управлінських рішень в туристичному бізнесі.

Таким чином, освітня програма «Туризмознавство» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського рівня) за спеціальністю 242 «Туризм» повністю відповідає сучасним вимогам ринку, має комплексний та цільовий підхід для підготовки кваліфікованого магістра, який володіє фаховими навиками, компетентностями та досягнутими програмними результатами навчання, необхідними для професійної діяльності та рекомендується для реалізації у Національному університеті «Запорізька політехніка».

Директор туристичної фірми
«Туристичний клуб «ЛеТай»

О.С. Чайка

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Туризмознавство» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» у Національному університеті «Запорізька політехніка»

Туристична сфера України зараз серед тих, що постраждали від війни чи не найбільше. Втрати туристичної галузі за 10 місяців 2022 року вже сягли мільярдів гривень. Але по завершенні війни звісно, ми всі сподіваємось на стрімке відновлення туристичного ринку, створення вискоєфективної і конкурентоспроможної туристичної індустрії України. Інтерес до країни точно буде зростати в геометричній прогресії, в перспективі є всі шанси стати найзатребуванішою туристичною локацією Європи і увійти в ТОП-5 найпопулярніших країн світу для подорожей. Це потребує стратегічного розвитку і розробки універсальної схеми управління розвитком туризму за допомогою професійно підготовлених фахівців туристичної сфери, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів.

Представлена на рецензію Національним університетом «Запорізька політехніка» Освітньо-професійна програма «Туризмознавство» орієнтована на сучасні професійні та наукові досягнення в сфері туризму та рекреації, враховує регіональну специфіку та особливості розвитку туризму Запорізької області, в рамках яких здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня має можливість визначити професійну та наукову кар'єру.

Для того ж, освітньою програмою передбачена індивідуалізація навчання, у контексті чого уможливується вільний вибір дисциплін у кожному навчальному семестрі, що сприяє для більш повному задоволенню освітніх і кваліфікаційних вимог особи для потреб суспільства, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних особливостей тощо.

Враховуючи інтеграційні процеси та тенденції на сучасному етапі розвитку туристичних послуг світу, з метою покращення соціально-економічного розвитку міста Запоріжжя через впорядкування і розвитку туристичної діяльності варто ввести до Переліку компонент освітньої програми в Цикл професійної підготовки, Нормативну частину дисципліну «Управління проектами в туризмі», яка б формувала здатність розробляти проекти та управляти ними, здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях, програмним результатом вивчення якої було – розробляти та реалізовувати проекти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності, вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проектів у сфері туризму і рекреації. Тому що планування та реалізація проектів вимагає від керівників сфери туризму спеціальних навиків на умінь, таких як методи аналізування зовнішніх та внутрішніх чинників розвитку туристичної галузі, потреб ринку, методи

розробки техніко-економічних обґрунтувань, методи планування та структуризації проекту, знання стандартів управління проектом в кожній з груп процесів управління.

Розроблена освітньо-професійна програма «Туризмознавство» повністю відповідає вимогам вищої школи України з підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація», щодо теоретичного змісту предметної області, об'єктів вивчення, методів і засобів навчання, заслуговує позитивної оцінки та рекомендується до впровадження в освітній процес Національного університету «Запорізька політехніка».

Директор комунального підприємства
«Туристичний інформаційний центр»
Запорізької міської ради

Олександр КАНІЩЕВ